

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ
збірник наукових праць
(за матеріалами науково-практичної конференції)

Одеса
2023

УДК:376
П781

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ
Вченої Ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
(протокол №4 від 26.10.2023 р.)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ганчар І. Л. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фізичного виховання і спорту Національного університету «Одеська морська академія».

Кисличенко В. А. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцента кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – професор **Форостян О. І.**

Відповідальний редактор – професор **Соколова Г. Б.**

Технічний редактор – викладач **Маматова З. Р.**

Члени редколегії:

Лещій Н. П. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Арнаутова Л. В. – доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Притиковська С. Д. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського», завідувачка СНДЗ №193 компенсуючого типу м. Одеси

Галущенко В. І. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Григор'єва Л. В. – директор, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії Одеської спеціальної школи №75 I-II ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць (за матеріалами науково-практичної конференції) / редкол. О. І. Форостян та ін. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 295 с.

УДК:376

ББК:74.00

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2023

2. Підтримувати постійний зв'язок (консультувати батьків, проводити батьківські збори, знайомити з літературою, оформляти стенд, проводити конкурси, анкетування).

Висновки. Комбінуючи види роботи з батьками, вдається отримати максимальний результат корекційної роботи. Співпраця у роботі, наявність зворотного зв'язку – сприяє досягненню позитивного результату. Взаємодія вчителя-логопеда із сім'єю є важливою складовою корекційно-освітнього процесу, оскільки тісний контакт логопеда та батьків – найважливіша умова високої ефективності корекційної роботи.

Тому в будь-якій формі роботи з батьками важливо знайти та виділити ті шляхи взаємодії, які сприятимуть максимальній продуктивності загальної корекційної роботи.

Список використаних джерел:

1. Алексеенко Т. Виховний потенціал сім'ї в сучасних умовах [Текст]: темат. держ. доп. про становище сімей в Україні за підсумками 2001р. Державний комітет України у справах сім'ї та молоді, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді. Київ. 2002. 144 с.
2. Казачінер О. С. Інформаційно-освітній простір для навчання дітей з особливими потребами. Харків : Основа, 2018. 94 с.
3. Кічук Н. Проблема здатності майбутнього фахівця до взаємодії з батьками як виду партнерських відносин в інклюзивній освіті. Соціальне партнерство в інклюзивній освіті: акмеологічні засади, сучасні реалії. Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (25 квітня 2019 р.). Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2019. С. 60–64.
4. Кротенко, В.І. (2013). Психологічний супровід батьків під час навчання дітей в інклюзивних класах. Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 24, 315–320.

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДЦЮ

Буховець Б. О., Якимчук І. В.

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. Підвищення результативності реалізації процесу фізичного виховання в закладах середньої освіти залежить від системи організації секційної роботи. Відомо, що уроки фізичної культури повинні поєднуватись з програмою секційних занять для того, що б діти у подальшому могли обирати певний вид спорту у позаурочний час [2, с 12; 18].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основною функцією секційних занять з обраного виду спорту є створення сприятливих умов для покращення фізичного розвитку та оздоровлення дітей [4; с 22]. Особливу увагу науковці приділяють саме аналізу впливу тренувального процесу з

ігрових видів спорту на рівень фізичної підготовленості дітей середнього шкільного віку.

Мета статті – аналіз рівня фізичної підготовки дітей середнього шкільного віку, які займаються в секціях з ігрових видів спорту (футбол).

Виклад основного матеріалу дослідження. Фізична культура формує та розвиває фізичну силу, рухові навички та витривалість учнів, зміцнює організм. Урок фізичної культури в закладі середньої освіти дає змогу підростаючому поколінню оволодіти необхідними руховими навичками та здібностями, але є учні, які мають неабиякі здібності і потребують розвитку своїх спортивних потенціалів. Для цього існують позаурочні форми роботи, де школа організовує спортивні гуртки та секції [3, с.22]. Основним завданням яких є мотивування до здорового способу життя та розвитку спортивних здібностей учнів. Методика реалізації секційної роботи повинна бути організована з урахуванням інтересів та здібностей учнів. Відомо, що саме у результаті проведення секційних форм роботи в учнів підвищується загальна та моторна щільність уроків. Процес фізичного виховання в секції з ігрових видів спорту реалізуються за допомогою тренувальних занять. Заняття включає: техніко-тактичну, психологічну та інтегральну підготовки, що при систематичному виконанні покращує працездатність учня. На прикладі активної гри у футбол, одне тренувальне заняття може містити в собі елемент з фізичної підготовки, тактичної чи психологічної підготовки [2, с.12]. Тренування в секційних групах з футболу складається з 3 основних частин: підготовчої, основної та заключної.

У підготовчій частині здійснюється організаційно-методична робота (оголошення завдань, знайомство з структурою тренування.). Після підготовчої частини починається розминка для того, щоб майбутні спортсмени підготували свій організм до навантажень. У процесі розминки спортсмени з ігрових видів спорту повинні виконувати спеціально-функціональні вправи (прискорення, спеціально-рухові вправи).

До прикладу у тренувальних заняттях футболістів розминка складається зі спеціальної та загальної частини. Під час загальної виконуються ЗРВ, а під час спеціальної виконуються специфічно-рухові вправи для того щоб підготувати руховий апарат до навантажень.

Основна частина тренування покликана для вирішення головного тренувального завдання. Тренувальних завдань може бути також декілька. Тривалість тренувальної частини залежить від декількох складових: спрямованості та величини навантаження. Інтенсивність навантаження повинно носити хвилеподібний характер [18, с.9].

Завданням заключної частини тренування є поступове зменшення ЧСС та доведення систем організму у відносно-спокійний стан. Підбір засобів та методів заключної частини заняття має сприяти активному протіканню відновлювальних процесів. Тривалість заключної частини залежить від спрямованості та величин навантаження.

Отже, секційна робота з учнями має вестися у школі систематично, вона розширює фізичні можливості та фізичну майстерність учнів, мотивує їх до високих спортивних досягнень.

В експериментальному дослідженні взяли участь групи хлопців з Одеського ліцею № 22. На базі даного ліцею працюють наступні секції: футболу, волейболу, баскетболу та хокею. Ми досліджувати будемо секцію футболу. Респондентами виступили учні віком 12-13 років; хлопці у секції професійно навчаються грати у футбол, на заняттях здобувають не лише практичні, а є й теоретичні навички.

Для експериментального дослідження нами було сформовано 2 групи учасників: перша група є експериментальна, тобто це є група, на базі якої, ми будемо проводити експериментальне дослідження. Друга група – це група контрольна, у дослідженні саме контрольна група нам потрібна для порівняння (тобто звірки) результатів із групою експериментальною. У експериментальній групі 12 респондентів; у контрольній групі також 12 респондентів, тобто загалом, у дослідженні взяли участь 24 людини (респонденти) які відвідують секцію футбол.

Заняття у секцію проходять систематично, три рази на тиждень. Кожне заняття у часі тривалості становить 90 хвилин.

Експериментальне дослідження було нами проведено у три етапи:

- перший етап – це констатувальний експеримент, було проведено контрольний тест, тобто було встановлено загальний рівень сформованості учнів, які відвідують секцію футболу обох груп.

- На формувальному етапі дослідження нами було розроблено відповідну програму по стратегічному розвитку спортсменів, майбутніх футболістів, програма ця була реалізована у експериментальній групі, що стосується вихованців секції по футболу, які входять до контрольної групи, то вони тренувалися по звичайній програмі.

- На останньому етапі експериментального дослідження – контрольному – нами знову було проведено тести, їх ми провели в обох групах – і у експериментальній і у контрольній. Отримані результати ми порівнюємо та проаналізуємо.

Відбувалося виконання фізичних вправ із суворим дотриманням таких методів як: стандартно-повторної, суворо-регламентованої, комбінованої та перемінної вправи, а також колового тренування.

Річний обсяг роботи футболістів 12-13 річного віку на етапі початкової підготовки складає 624 години. Стосовно тренувальних занять, то вони відбувалися по 4 години 3 рази на тиждень. Стосовно планування фізичного навантаження то воно відбувалося дотримуючись специфічних принципів тренування (тобто, мова йде про єдність спеціальної та загальної підготовки, єдності поступовості та примноження тренувальних навантажень, безперервності тренувального процесу, та циклічності тренувального процесу)та загальних педагогічних методів. З кожним кроком

переобтяжувалося виконання фізичних вправ, примножувалося кількість серій, повторень, зменшувався час для перерви на відпочинок.

Висновки та перспективи. Складена програма є ефективною, тому що рівень фізичної підготовленості учасників експериментальної групи суттєво покращилися. Наприклад, розглянемо результати вправи із бігу на 30 м., то можна помітити, що результати учасників КГ мають наступні відмінності: від 5,11 сек. до 5,05 сек., відповідно, приріст складає 0,06 сек., в той час як футболісти ЕГ у підсумковому тестуванні, якщо порівнювати із початковими, отримали значно кращі показники: від 5,11 сек. до 4,71 сек. Як ми бачимо, різниця між початковими та кінцевими результатами футболістів складає 0,4 сек., у іншій, наприклад, вправі зі стрибків угору, отримані результати КГ складають: від 37,3 см до 38.1 см., як ми бачимо різниця становить 0,8 см.

Футболісти ЕГ у підсумковому тестуванні, якщо порівнювати із початковим, показали набагато кращі результати від 38,1 см до 41,3 см, тобто, загальна підсумкова різниця результатів футболістів складає 0,32 см. Окрім цього, також, позитивну динаміку було зафіксовано і у показниках у вправі із човникового бігу. Цей показник у КГ за час проведення експерименту значно змінився від 9,3 сек., до 9,2 сек., то маємо, результат покращилися на 0,1 сек.

Футболісти ЕГ покращили власні результати, наприклад із 9,4 сек. до 9,1 сек., тобто на 0,3 с.

Також суттєво зросли підсумкові результати у учасників ЕГ у вправі кидок м'яча на дальність, різниця результатів і становить 60 см., разом із тим варто окремо відзначити, що при виконанні удару ногою по м'ячу дальність польоту суттєво перевищувала у спортсменів ЕГ середньостатистичні результати футболістів КГ на 1,70 м.

Отже, ми бачимо, позитивну динаміку у покращенні швидкісно силові якості учасників як контрольної так і експериментальної групи. Ці покращені результати свідчать про те, що розроблена нами експериментальна програма є ефективною.

Список використаних джерел:

1. Абдула А. Б., Лебедев С. І. Порівняльний аналіз показників загальної та спеціальної фізичної підготовленості за програмою ДЮСШ юних футболістів 10-12 річного віку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15. 2017. Вип. 3 (84). С. 4-9.
2. Бойченко А. В. Формування рухових здібностей учнів 8-9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій: автореф. дис...канд. пед. наук : 13.00.02. Харків, 2018. 20 с.
3. Волков В. Л., Куценко О. В. Вікові особливості розвитку фізичних якостей школярів на початкових етапах навчання футболу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 15. 12 (2017): С. 22-24.
4. Виноградський Б. та ін Ефективність виконання стандартних положень у футболі. *Спортивна наука України*. 2016. № 3 (73). С. 9-14.

5. Дулібський А., Хоркавий Б., Колобич О. Напрямки удосконалення техніко-тактичної підготовки юних футболістів. Спортивна наука України. 2016. № 2 (72). С. 15-23.
6. Карпа І. Я. Характерні особливості процесу підготовки юних футболістів різних вікових груп: лекція. Львів:ЛДУФК імені Івана Боберського.2020.41 с.

Воробйова С. В., Воробйов О.

ПРИДАТНІСТЬ ДО СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЮДИНИ

Постановка проблеми. Сучасне спортивне тренування, направлене на досягнення високих результатів, вимагає від спортсмена великого, а іноді граничної напруги всіх фізіологічних резервів організму, у тому числі і психічних можливостей. У цих умовах зростає залежність ефективності діяльності людини від індивідуальних властивостей нервової системи людини.

Сьогодні існує багато підходів до дослідження темпераменту. Проте, більшість дослідників визнають, що темперамент – це біологічний фундамент, на якому формується особа як соціальна істота, а властивості особи, обумовлені темпераментом та є найбільш стійкими і довготривалими.

Мета дослідження – вивчення властивостей темпераменту висококваліфікованих спортсменів, що займаються різними видами спорту.

Виклад основного матеріалу. Ефективність до спортивної діяльності залежить від трьох чинників: здібностей і обдарованості спортсменів, професіоналізму його тренера і зовнішніх умов тренувальної і змагання діяльності. Перший чинник примушує говорити про придатність тієї або іншої людини до даного виду спорту. Одні люди придатніші для занять гімнастикою, інші – для бігу на короткі дистанції, треті – для метань та ін. Існує думка, що нездібних людей немає. Проте спортивна практика показує, що це твердження не безперечно. Вся річ у тому, як розуміти здатність або нездатність. Якщо здатність відносити до можливості людини займатися будь-яким видом спорту, то тут сперечатися не про що. Інша справа, коли мова заходить про високі спортивні досягнення. Хоча працею можна добитися багато чого, але не всього – треба мати природну схильність до того або іншого заняття. Саме це мається на увазі, коли йдеться про спортивну придатність.

Придатність з психологічних позицій розглядається на трьох рівнях: нейродинамічному (властивості нервової системи і темпераменту, виступаючі як завдатки здібностей) і особової спрямованості. З урахуванням цих рівнів розробляються критерії для відбору дітей в ті або інші види спорту по їх здібностям і обдарованості (таланту).

Необхідно підкреслити, що для надійності прогнозу про обдарованість і придатність своїх учнів тренер повинен спиратися на